

[naam] en [naam]
[adres]
[postcode] Woerden

Woerden, 7 december 2021

Gemeente Woerden
T.a.v. Gemeenteraad en College van B&W
Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden

*Tevens per e-mail: raadsgriffie@woerden.nl; raadsleden@woerden.nl;
stadhuis@woerden.nl; gemeentehuis@woerden.nl*

Betreft: Brandbrief om maatregelen te nemen om milieu- en luchtverontreiniging terug te dringen

Geachte leden van de Gemeenteraad, geachte leden van het College van B&W,

Wij waarderen het enorm dat de problematiek omtrent "Houtrook" aan de orde is geweest tijdens de Thema-avond van de Gemeenteraad van 10 juni 2021 en dat leden van de Gemeenteraad tijdens deze avond hebben aangegeven/uitgesproken dat deze problematiek nadere aandacht behoeft en er aanvullende regulering en maatregelen dienen te worden genomen.

In aanvulling op de reeds bij u binnengekomen klachtbrieven en verzoeken, sturen ook wij u een brandbrief en willen ook wij graag de noodzaak benadrukken van de komst van goede effectieve regelgeving en maatregelen op dit gebied om het sterk toenemende gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. en de daarmee samenhangende en sterk toenemende ernstige milieu- en luchtvervuiling, ernstige gezondheidsschade, ernstige overlast en hinder voor omwonenden een halt toe te roepen en tegen te gaan c.q. sterk terug te dringen. Om de brief leesbaar te houden zullen openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. hierna (gedeeltelijk) gezamenlijk ook wel 'Openhaard/Allesbrander' en/of 'Openhaarden/Allesbranders' worden genoemd.

Daarom wenden ook wij ons graag tot u -geachte leden van de Gemeenteraad en leden van het College van B&W- met de vriendelijke maar dringende oproep om u hiervoor sterk te maken en op korte termijn maatregelen te nemen zodat de sterk toenemende ernstige milieu- en luchtvervuiling, ernstige gezondheidsschade, ernstige overlast en hinder als gevolg van rook/stooklucht veroorzaakt door onder meer doch niet uitsluitend openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's maar ook afvalverbranding een halt wordt toegeroepen en sterk wordt teruggedrongen.

In navolging hiervan willen wij u -geachte leden van de Gemeenteraad en leden van het College van B&W- dan ook verzoeken en oproepen om dit onderwerp -mocht dit onderwerp onverhoopt op de achtergrond zijn geraakt- (weer) op uw agenda te zetten en hier nader vervolg aan te geven en nadere actie te ondernemen.

Omvang van het probleem

De milieu- en luchtvervuiling, gezondheidsschade, overlast en hinder als gevolg van rook/stooklucht van onder meer doch niet uitsluitend openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels maar ook tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's en afvalverbranding is erg groot, neemt bovendien sterk toe en zal -als er niet wordt ingegrepen- ook in de toekomst alleen maar meer toenemen. Dit laatste temeer nu:

- (i) de prijzen van gas en elektra extreem hoog zijn (lees: 'door het dak gaan') en (zullen) blijven stijgen;
- (ii) mensen daarnaast als gevolg van de energietransitie gedwongen zullen worden om van het gas af te gaan; en
- (iii) er een duidelijke tendens is dat mensen -ook in de toekomst- meer (zullen) thuiswerken en derhalve meer thuis (zullen) zijn.

Dat de verkoop van openhaarden en kachels waarmee het huis op een alternatieve manier verwarmd kan worden explosief groeit is onlangs ook bevestigd door de groothandels en verkopers van openhaarden, pelletkachels, houtkachels, etc. Zo heeft Groothandel Have Verwarming recentelijk in het nieuws aangegeven dat het aantal verkochte pelletkachels met 70% (!) is gestegen ten opzichte van vorig jaar en dat het aantal houtkachels met 25% (!) is gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Huizen zijn aan alle kanten omringd met huizen en andere gebouwen met bijvoorbeeld een openhaard, allesbrander, houtkachel, pelletkachel, tuinhaard, vuurkorf, 'bbq-ei', houtskool bbq, etc. Waarvan sommige huizen er zelfs meerdere hebben (bijvoorbeeld twee openhaarden of bijvoorbeeld een openhaard en een vuurkorf / tuinhaard)! Daar komt bij dat de laatste jaren er steeds meer openhaarden, allesbranders of andere soortgelijke 'kachels' in reeds bestaande woningen zijn ingebouwd; bovendien verschijnen er ook in de achtertuinen steeds meer tuinhaarden, vuurkorven en 'bbq-eieren'.

Alleen al bij de verbranding van hout komen een grote hoeveelheid (ultra) fijnstof, kankerverwekkende stoffen (bijvoorbeeld PAK's en dioxines) en giftige stoffen (bijvoorbeeld VOS en koolmonoxide) vrij. Groot bijkomend probleem in dit verband is dat de meeste mensen geen gehoor geven aan het voorschrift om alleen schoon en droog hout te gebruiken, maar daarnaast of zelfs alleen maar bewerkt hout en andere materialen in de 'Openhaard/Allesbrander'¹ gooien die daar niet voor bedoeld zijn. Schoon en droog hout is immers duur en daar komt bij dat ook voor het wegbrengen van je (hout)afval naar de Milieustraat je tegenwoordig de hoofdprijs moet betalen. In de praktijk wordt, om de kosten te drukken, dus bijna alles in de 'Openhaarden/Allesbranders'² gegooid en verbrand. De praktijkvoorbeelden van wat mensen allemaal verbranden zijn eindeloos, bijvoorbeeld: geverfd hout, geïmpregneerd hout, laminaat, bielzen, pallets, karton, kranten, folders, etc. Maar ook producten van (en/of met) plastic, etc. worden 'gewoon' verbrand. Dit alles met nóg grotere milieu- en luchtvervuiling, gezondheidsschade, overlast en hinder tot gevolg. Gevolgen waar omwonenden zich niet tegen kunnen beschermen en bovendien niet verenigbaar zijn met de energietransitie.

Omwonenden zitten daardoor -ongeacht of er wel of geen wind is, ongeacht van welke windrichting de wind of luchtstroom komt en ongeacht of er wel of geen mist is- ongevraagd en ongewenst van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat en zelfs tot diep in de nacht in de rook/stooklucht van buurtbewoners en ondervinden hier ernstige overlast, ernstige hinder en ernstige gezondheidsproblemen van. Zeven dagen in de week, van 's ochtends vroeg tot diep in de nacht. De eerste steekt de openhaard, allesbrander, houtkachel en/of pelletkachel

¹ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, etc.

² D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, etc.

rond 06:00 uur 's ochtends aan en dat een openhaard, allesbrander, houtkachel en/of pelletkachel tot zelfs 03:00 uur 's nachts aan staat c.q. brandt is helaas meer regel dan uitzondering. Dit betekent dat je 21 uur op een dag, zeven dagen in de week, ongevraagd ernstige overlast en hinder ondervindt van rook/stooklucht van buurtbewoners. Dit betekent dat je alleen van 03:00 uur 's nachts tot 06:00 uur 's nachts je huis kan doorluchten; dit is echter om diverse redenen niet mogelijk zonder ingrijpende en ernstige gevolgen voor je gezondheid en is derhalve een zeer onmenselijke en onwenselijke situatie.

Bovendien omvat dit niet een kleine periode maar het grootste gedeelte van het jaar. De praktijk leert dat wanneer het buiten 15 graden of kouder is de openhaarden, allesbranders, houtkachels en/of pelletkachels van 's ochtends vroeg tot diep in de nacht aan staan c.q. branden. In het vorige 'herfst- en winterseizoen' (2020-2021) was dat bijvoorbeeld gedurende de periode vanaf begin oktober 2020 tot en met midden mei (!) 2021. Ook het huidige 'herfst- en winterseizoen' waren ze er alweer vroeg bij (september) en branden de openhaarden, allesbranders, houtkachels en/of pelletkachels inmiddels alweer geruime tijd dagelijks van 's ochtends vroeg tot diep in de nacht. Maar zelfs in de zomermaanden wordt bij meerdere mensen de openhaard, allesbrander, houtkachel en/of pelletkachel ook 'gewoon' nog aangestoken; zelfs nog als het buiten 21,5 graad is! Daarmee is de overlast niet beperkt tot de wintermaanden. Daar komt bij dat wanneer het buiten warmer wordt, de openhaard, allesbrander, houtkachel en/of pelletkachel vervolgens 'gewoon' wordt 'ingeruild' voor de vuurkorf, tuinhaard en staat met grote regelmaat de hele dag een 'bbq-ei' aan (hierbij gaat het wel om heel wat anders dan zo nu en dan eens gezellig bbq-en). Hetgeen tot gevolg heeft dat het merendeel van het jaar er -ongeacht of er wel of geen wind is, ongeacht van welke windrichting de wind of luchtstroom komt en ongeacht of er wel of geen mist is- gedurende de gehele dag sprake is van ernstige overlast en hinder van rook/stooklucht. Het gaat derhalve om structurele blootstelling aan ernstige rook/stooklucht en de gevolgen daarvan. Waarbij opmerking verdient dat de concentratie van rook/stooklucht altijd zeer ernstig/hoog is.

De impact van de rook/stooklucht op de gezondheid en kwaliteit van leven van omwonenden is enorm. Voor mensen met gezondheidsproblemen is het zelfs schrijnend en met geen pen te beschrijven ((ernstig) ziek worden van de rook/stooklucht, dag in dag uit binnen zitten, niet kunnen luchten en ventileren, niet de mogelijkheid hebben om de mechanische ventilatie aan te hebben, niet de mogelijkheid hebben om te kunnen koken/douchen, etc.). Daar komt bij dat kinderen, mensen met een longziekte en ouderen extra kwetsbaar zijn voor de gevolgen van blootstelling aan luchtvervuiling.

Naar buiten gaan en buiten zitten is niet mogelijk, en ook voor kinderen is het niet gezond om buiten te spelen. Ook je huis luchten door één of meerdere ramen en/of deuren open te zetten is niet mogelijk. Sterker nog, omwonenden zijn genooddaakt om alle ramen, deuren en ventilatieroosters te sluiten en eventueel zelfs af te plakken (omdat de rook/stooklucht bijvoorbeeld ook bij gesloten ventilatieroosters alsnog via de kieren naar binnen komt) en de mechanische ventilatie uit te schakelen om te voorkomen dat het binnenmilieu in huis door de rook/stooklucht sterk wordt vervuild. Het is echter onmogelijk om een woning zo af te sluiten dat er geen rook/stooklucht de woning meer binnendringt. Daar komt bij dat het om de luchtkwaliteit binnenshuis gezond te houden en verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, juist van zeer groot belang is om je woning continu goed te ventileren en met grote regelmaat (meerdere keren per dag) goed te luchten, hetgeen echter onmogelijk is vanwege de ernstige overlast van rook/stooklucht. Een zeer onmenselijke en onwenselijke situatie. Ook op deze manier leidt rook/stooklucht (indirect) tot gezondheidsschade van omwonenden.

Blootstelling aan schadelijke stoffen in de lucht kan (ook in kleine hoeveelheden) leiden tot onder meer doch niet uitsluitend longziekten en verergering daarvan, longkanker, hart- en vaatziekten, beroertes en andere aandoeningen. Bij kinderen kan blootstelling aan luchtvervuiling lijden tot onder meer een verminderde longgroei, verminderde longfunctie, luchtweginfecties en (verergering van) astma. Daarnaast zijn er aanwijzingen voor een relatie tussen luchtvervuiling en diabetes, neurologische- en psychische aandoeningen (zoals onder andere dementie en depressie), en bij kinderen met onder meer autisme en ADHD. Verder ondermijnt luchtvervuiling de gezondheid en maakt mensen zo vatbaarder voor bijvoorbeeld infectieziekten en COVID-19.³

Mensen steken de 'Openhaard/Allesbrander'⁴ aan vanuit de gedachte "lekker goedkoop" en "lekker romantisch". Maar belangrijke vraag daarbij is of het nog steeds zo "goedkoop" en "romantisch" is als je de gevolgen van dit structurele handelen en deze structurele milieu- en luchtvervuiling afzet tegen de grote gevolgen voor het algemene maatschappelijke belang (zoals onder meer doch niet uitsluitend het milieu, de volksgezondheid, de stijgende zorgkosten, de impact op de levenskwaliteit van omwonenden, etc.). In dit kader dient ook gewezen te worden op de grote gevolgen van het gebruik van 'Openhaarden/Allesbranders'⁵ voor de opwarming van de aarde. Derhalve is het, temeer vanuit het oogpunt van onder meer doch niet uitsluitend de aan de orde zijnde klimaatveranderingen en de energietransitie, volstrekt onbegrijpelijk en niet uit te leggen dat er nog steeds geen wettelijke regeling en regulering is om deze structurele ernstige vervuiling van het milieu en de leefomgeving een halt toe te roepen en aan banden te leggen.

Wereldgezondheidsorganisatie heeft richtlijnen voor luchtkwaliteit aangescherpt

In aanvulling op hetgeen reeds door andere inwoners al aan u geschreven is, willen wij er graag nog op wijzen dat de Wereldgezondheidsorganisatie ('WHO') onlangs in 2021 de richtlijnen voor de luchtkwaliteit heeft aangescherpt.⁶

De WHO wijst erop dat luchtvervuiling één van de grootste milieubedreigingen voor de menselijke gezondheid is. Blootstelling aan luchtvervuiling veroorzaakt dat jaarlijks zeven miljoen mensen vroegtijdig overlijden en miljoenen meer gezonde levensjaren worden verloren. Uit de Global Air Quality Guidelines van de WHO blijkt dat luchtvervuiling al op lagere niveaus (dan eerder werd aangenomen) schadelijk is. Om deze reden heeft de WHO de norm voor vervuiling naar beneden bijgesteld. Daarbij waarschuwt de WHO dat overschrijding van de nieuwe richtlijnen gepaard gaat met aanzienlijke gezondheidsrisico's; tegelijkertijd kan het naleven van de nieuwe richtlijnen miljoenen levens redden, aldus de WHO.

Het fijnstofgehalte moet jaarlijks met de helft worden teruggebracht van 10 naar 5 microgram per kubieke meter. De WHO geeft aan dat 80% van de sterfgevallen kan worden voorkomen als de overheden zich aan het nieuwe pakket richtlijnen houden. Tegelijkertijd zou het behalen van de tussentijdse doelen leiden tot een vermindering van de ziektelast.

³ World Health Organization, 'New WHO Global Air Quality Guidelines aim to save millions of lives from air pollution', 22 September 2021 (publicatie: <https://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2021/new-who-global-air-quality-guidelines-aim-to-save-millions-of-lives-from-air-pollution>); Longfonds, 'Longfonds: aangescherpte WHO-advieswaarden moeten nieuwe maatstaf zijn voor luchtkwaliteit', d.d. 22 september 2021 (publicatie: <https://www.longfonds.nl/nieuws/longfonds-aangescherpte-who-advieswaarden-moeten-nieuwe-maatstaf-zijn-voor-luchtkwaliteit>) en Longfonds, 'Manifest: Geef kinderen gezonde lucht – nu en in de toekomst' (publicatie: <https://www.longfonds.nl/manifest>).

⁴ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, etc.

⁵ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, etc.

⁶ World Health Organization, 'New WHO Global Air Quality Guidelines aim to save millions of lives from air pollution', 22 September 2021 (publicatie: <https://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2021/new-who-global-air-quality-guidelines-aim-to-save-millions-of-lives-from-air-pollution>).

In Nederland voldoet de luchtkwaliteit niet aan de richtlijnen van de WHO. Jaarlijks overlijden er 12.000 mensen vroegtijdig en zijn er 16.000 spoedziekenhuisopnames als gevolg van de luchtvervuiling. Het Longfonds wijst erop dat de huidige luchtkwaliteit zodanig ongezond is dat Nederland per direct de nieuwe richtlijnen van het WHO moet opvolgen en doet een dringende oproep aan het aanstaande kabinet om een nieuwe impuls te geven aan gezonde lucht en hiervoor een speciale gezant voor schone lucht te benoemen.⁷

Ook de GGD's wijzen erop dat luchtvervuiling "een belangrijke oorzaak van ziekte en sterfte is in Nederland" en pleiten daarom voor "extra inzetten op gezonde lucht, door iedereen en overal". De GGD's roepen alle gemeenten die zich nog niet hebben aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord op zich alsnog bij het Schone Lucht Akkoord aan te sluiten. De GGD's roepen verder op om te werken aan een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de advieswaarden van de WHO en in te zetten op continue verbetering. De GGD's adviseren maatregelen te nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren, ook indien al aan de normen wordt voldaan.⁸

Bovenstaande benadrukt de ernst en de dringende noodzaak om de lucht- en de milieuverontreiniging sterk terug te dringen en alle hiervoor benodigde maatregelen te nemen.

Adviezen en 'stookalerts' hebben geen enkel effect

Over het algemeen gaat het altijd om dezelfde huishoudens en bedrijven die structureel en over het algemeen elke dag, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat of tot zelfs diep in de nacht de 'Openhaard/Allesbrander'⁹ aan hebben staan c.q. hebben branden. Een voorbeeld van een bedrijf dat de hele dag de 'Openhaard/Allesbrander' aan heeft staan c.q. heeft branden is onder meer doch niet uitsluitend Ameco gevestigd aan de [adres] te (postcode) Woerden.

In de praktijk blijkt dat het onderwerp niet bespreekbaar is, waardoor het helaas kansloos is om dit (zelf) met deze mensen te bespreken. Ze beroepen zich erop dat het is toegestaan en deze mensen ondervinden er zelf geen hinder en overlast van. Sterker nog, het scheelt hen geld en zij vinden het juist gezellig en romantisch. Ook de door de landelijke overheid afgegeven adviezen of door de landelijke overheid afgegeven stookalerts worden 'gewoon' terzijde gelegd en wordt niets mee gedaan. Helaas ontbreekt het aan hun zijde (vaak) aan begrip, bereidheid en welwillendheid, waardoor een goed bedoeld gesprek of bijvoorbeeld het inzetten van buurtbemiddeling kansloos is en alleen maar hoogst vervelende neveneffecten heeft (zoals dat ongewild de relatie met je burens en/of de buurt verslechtert, waardoor de situatie alleen maar slechter wordt). Dit brengt tevens met zich dat niet iedereen die hinder, overlast en gezondheidsproblemen ondervindt van rook/stooklucht van buurtbewoners dit openlijk zal aangegeven; hetgeen betekent dat veel meer mensen grote overlast en gezondheidsproblemen ondervinden als gevolg van rook/stooklucht dan de mensen die dit openlijk aangeven.

Zoals hiervoor al aangegeven blijkt in de praktijk dat de tot nu toe door de landelijke overheid afgegeven adviezen géén effect hebben en derhalve niet het gewenste effect en resultaat hebben. Zo wordt niet alleen schoon en droog hout verbrand en wordt ook wanneer een

⁷ Longfonds, 'Longfonds: aangescherpte WHO-advieswaarden moeten nieuwe maatstaf zijn voor luchtkwaliteit', d.d. 22 september 2021 (publicatie: <https://www.longfonds.nl/nieuws/longfonds-aangescherpte-who-advieswaarden-moeten-nieuwe-maatstaf-zijn-voor-luchtkwaliteit>) en Longfonds, 'Manifest: Geef kinderen gezonde lucht – nu en in de toekomst' (publicatie: <https://www.longfonds.nl/manifest>).

⁸ GGD GHOR, 'Luchtverontreiniging' (publicatie: <https://ggdghor.nl/thema/luchtverontreiniging/>).

⁹ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, etc.

stookalert is afgegeven 'gewoon' de 'Openhaard/Allesbrander'¹⁰ aangestoken. Gezien de feiten, omstandigheden en de vrijblijvendheid van de adviezen zullen deze dan ook nooit het gewenste effect en resultaat behalen.

Zonder goede en effectieve regulering en bijkomende maatregelen vanuit de landelijke overheid en lokale overheden zal hier geen verandering in komen. Sterker nog, het gebruik van 'Openhaarden/Allesbranders'¹¹ neemt razendsnel en sterk toe. Gezien de sterk toenemende milieu- en luchtvervuiling, ernstige gezondheidsschade, ernstige overlast en hinder en de omstandigheid dat vrijblijvende maatregelen en adviezen geen enkel effect en resultaat hebben, is het daarom de hoogste tijd dat er nu echt actie wordt ondernomen en echt wat wordt gedaan om deze ontwikkeling -middels goede en effectieve regulering- een halt toe te roepen en tegen te gaan c.q. terug te dringen.

Om deze reden doen wij (zoals reeds hierboven aangegeven en in navolging van de WHO, het Longfonds, de GGD's en vele andere organisaties en mede-inwoners) een dringend beroep op u -geachte leden van de Gemeenteraad en leden van het College van B&W- en willen wij u dringend verzoeken uw verantwoordelijkheid te nemen door:

- (i) u hard en sterk te maken voor het sterk terugdringen van de (lokale) milieu- en luchtvervuiling en het waarborgen van schone lucht voor uw inwoners, en
- (ii) dit onderwerp hoog op uw agenda te zetten, alle middelen en mogelijkheden die u heeft effectief en volledig in te zetten en zorg te dragen voor effectieve en efficiënte lokale wetgeving en maatregelen om de (lokale) milieu- en luchtvervuiling sterk terug te dringen en de schone lucht voor uw inwoners te waarborgen en deze ernstige vorm van milieu- en luchtvervuiling, gezondheidsschade, overlast en hinder tegen te gaan.

Belangrijke aandachtspunten

In aanvulling op hetgeen reeds door andere organisaties en inwoners naar voren is gebracht willen wij, in navolging van bovenstaande, in dit kader, graag nog uw aandacht vragen voor het volgende.

We worden volop met onze neus op de feiten gedrukt; de opwarming van de aarde en milieu- en luchtvervuiling zijn de grootste milieubedreigingen voor de menselijke gezondheid. Zo is ook recentelijk weer door onder meer doch niet uitsluitend de WHO, het Longfonds en de GGD's bevestigd en benadrukt. Inmiddels heeft de WHO onlangs de richtlijnen voor de luchtkwaliteit aangescherpt en de norm voor vervuiling naar beneden bijgesteld. Daarbij waarschuwt de WHO dat overschrijding van de nieuwe richtlijnen gepaard gaat met aanzienlijke gezondheidsrisico's; tegelijkertijd kan het naleven van de nieuwe richtlijnen miljoenen levens redden, aldus de WHO. Wij willen u dan ook verzoeken dit te allen tijde als leidraad te nemen en te houden bij het behandelen van dit onderwerp en het nemen van besluiten.

Vooropgesteld moet worden dat als we serieus, eerlijk, oprecht en objectief naar alle algemene maatschappelijke gevolgen van het gebruik van 'Openhaarden/Allesbranders'¹² (zoals onder meer doch niet uitsluitend de gevolgen voor de opwarming van de aarde, het milieu, de volksgezondheid, de stijgende zorgkosten, de impact op de levenskwaliteit van omwonenden, etc.) kijken, niet anders kan worden geconcludeerd dan dat we genoodzaakt en zelfs aan de aarde, de huidige en de toekomstige generaties verplicht zijn om ons hard te maken voor en toe te werken naar een algeheel verbod op het gebruik van openhaarden,

¹⁰ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc.

¹¹ D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc.

¹² D.w.z. openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc.

allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc.

Mocht op korte termijn een algeheel verbod echter onverhoopt niet (direct) mogelijk zijn, dan is het dringende verzoek om al op korte termijn strikte beperkingen in het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. op te leggen in de vorm van een gedeeltelijk verbod op het gebruik hiervan met als doel het gebruik hiervan sterk terug te dringen. In geval van een gedeeltelijk verbod op het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. achten wij het raadzaam en willen u verzoeken:

- Het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. te beperken tot een maximum duur van maximaal 3 uur per dag en tevens te beperken tot een vast tijdsblok (bijvoorbeeld tussen 20:00 uur en 23:00 uur). Het handhaven van een vast tijdsblok maakt in de eerste plaats het handhaven van een stookverbod makkelijker. Bovendien is het, in de tweede plaats, voor omwonenden dan mogelijk om zowel overdag als 's nachts het huis goed te ventileren en te luchten. Wanneer het tijdsblok tussen 19:30 uur en 20:00 uur ingaat krijgen omwonenden nog de gelegenheid om de mechanische ventilatie en afzuiging aan te hebben tijdens bijvoorbeeld het koken en douchen.
- Het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. bij bepaalde (weers)omstandigheden (zoals in geval van mist en/of weinig wind en/of geen wind en/of smog en/of luchtverontreiniging) volledig en altijd te verbieden (dus ook wanneer dit binnen het tijdsblok valt waarin gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. in beginsel zou zijn toegestaan). In dit kader achten wij het raadzaam en adviseren wij Stookwijzer (www.stookwijzer.nu) als uitgangspunt te nemen en hierbij aan te sluiten (hierover hieronder meer).
- In het stookverbod géén vage termen (zoals bijvoorbeeld de termen "windstil", "weinig wind" of "geen wind") te gebruiken. Het gebruiken van objectieve en duidelijke termen maakt het handhaven van een stookverbod makkelijker. Daarnaast voorkomt het dat het stookverbod een zogenoemde 'lege huls' is c.q. wordt. In Nederland is het zelden (echt) windstil; over het algemeen staat er, hoe klein ook, wel een luchtstroming. Dat neemt echter niet weg dat er op veel momenten (ondanks dat er sprake is van een (kleine) luchtstroming) te weinig 'wind'/luchtstroming staat om de rook/stooklucht (goed) af te (kunnen) voeren en om te voorkomen dat deze in de omgeving blijft hangen en derhalve ernstige overlast, hinder en ernstige gezondheidsproblemen bij omwonenden veroorzaakt. Het gebruik van subjectieve en vage termen als "windstil", "weinig wind" of "geen wind" zou het stookverbod een lege huls (kunnen) maken en tegelijkertijd voor moeilijkheden (kunnen) zorgen bij de handhaving van het stookverbod. Leg het stookverbod daarom duidelijk via objectieve en duidelijke bewoordingen vast. In dit kader achten wij het raadzaam en adviseren wij Stookwijzer (www.stookwijzer.nu) als uitgangspunt te nemen en hierbij aan te sluiten (hierover hieronder meer).
- Zoals reeds hierboven aangegeven achten wij het raadzaam en adviseren wij om in de APV Stookwijzer (www.stookwijzer.nu)¹³ als uitgangspunt te nemen en bij Stookwijzer

¹³ Stookwijzer wordt mogelijk gemaakt door de Gemeente Nijmegen, het programma Slimme en Gezonde Stad van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Energieonderzoek Centrum Nederland. Bron: <https://www.stookwijzer.nu/about>.

aansluiting te zoeken.¹⁴ Stookwijzer geeft op www.stookwijzer.nu een 'realtime' waarschuwing/stookadvies (code blauw, oranje of rood) op postcode niveau.¹⁵ De waarschuwingen/adviezen van Stookwijzer gaan dus over het 'hier en nu', zijn daarmee actueel en zijn bovendien plaatselijk/lokaal. Verder neemt Stookwijzer in haar waarschuwingen/stookadviezen ook altijd de door Stookalert¹⁶ van het RIVM (hierna te noemen: "Stookalert") afgegeven waarschuwingen mee.¹⁷¹⁸ Verder is in dit kader van belang dat iedereen Stookwijzer op elk moment van de dag kan raadplegen; Stookwijzer is derhalve altijd voor iedereen toegankelijk.

Daarom achten wij het raadzaam en adviseren wij om in de APV op te nemen dat het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. in de volgende gevallen volledig en altijd (dus ook gedurende het tijdsblok wanneer het gebruik ervan in beginsel zou zijn toegestaan) verboden is:

- (i) Stookwijzer (www.stookwijzer.nu) heeft voor de desbetreffende locatie (meer specifiek de betreffende postcode) code oranje ("*Het is beter nu geen hout te stoken*") afgegeven;
 - (ii) Stookwijzer (www.stookwijzer.nu) heeft voor de desbetreffende locatie (meer specifiek de betreffende postcode) code rood ("*Stook geen hout*") afgegeven.
- Formuleer het stookverbod niet te beperkt ten aanzien van de 'bron' van de rook/stooklucht, er zijn immers vele 'bronnen' die tot dezelfde ernstige milieu- en luchtverontreiniging, ernstige mate van overlast en hinder en gezondheidsproblemen van omwonenden leiden. Beperk het stookverbod daarom niet alleen tot openhaarden. Laat het stookverbod ook van toepassing zijn op bijvoorbeeld allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc. Ook dit vergemakkelijkt de handhaving van het stookverbod en zorgt ervoor dat het stookverbod geen zogenoemde 'lege huls' wordt.
 - Verbindt aan het verbod ook een strafbepaling in geval van overtreding van het verbod. Ook wanneer er geen strafbepaling wordt verbonden aan het overtreden van het verbod, zal het verbod een zogenoemde 'lege huls' worden.

In navolging van vorenstaande willen wij u daarnaast verzoeken ervoor zorg te dragen dat het verbod ook daadwerkelijk wordt gehandhaafd en dat in geval van overtreding daarvan, zowel vanuit eigen beweging wanneer een overtreding wordt geconstateerd als naar aanleiding van een melding, tegen de overtreding wordt opgetreden. Voorts willen wij u graag verzoeken ervoor zorg te dragen dat ook al reeds in de APV opgenomen verboden, zoals het verbod op afval-/vuilverbranding en open vuren, worden gehandhaafd en dat in geval van overtreding daarvan (ook op bedrijventerreinen), zowel vanuit eigen beweging

¹⁴ Wellicht ten overvloede doch volledigheidshalve vermelden wij in dit kader nog het volgende. Stookalert van het RIVM (www.rivm.nl/stookalert, hierna ook wel te noemen: "Stookalert") is om meerdere redenen niet geschikt om als uitgangspunt te nemen en aansluiting bij te zoeken in de APV. In de eerste plaats omdat Stookalert (slechts) een *voorspelling* betreft, waarbij de waarschuwing op basis van de *weersverwachting* van het KNMI wordt afgegeven. Stookalert geeft derhalve geén waarschuwing af op basis van de actuele situatie en de actuele weersomstandigheden (het 'hier en nu'); hetgeen Stookwijzer wel doet. Daarnaast geeft Stookalert een waarschuwing af per provincie en is daarmee dus minder plaatselijk/lokaal dan Stookwijzer. Stookalert houdt derhalve géén rekening met de meer lokale situatie en weersomstandigheden; hetgeen Stookwijzer wel doet. Dat Stookalert niet geschikt is en Stookwijzer wel geschikt is om als uitgangspunt te nemen in de APV blijkt overigens ook uit de website van Stookalert (www.rivm.nl/stookalert) waar wordt vermeld "*Ga je hout stoken, bekijk dan eerst de Stookwijzer*".

¹⁵ <https://iplo.nl/thema/lucht/houtstook-stookwijzer-stookalert/>

¹⁶ www.rivm.nl/stookalert

¹⁷ D.w.z. indien door Stookalert een waarschuwing is afgegeven, zal Stookwijzer voor dit gebied altijd code rood afgeven.

¹⁸ Bron: <https://iplo.nl/thema/lucht/houtstook-stookwijzer-stookalert/>

¹⁸ Stookwijzer en Stookalert gebruiken verschillende gegevensbronnen omdat ze ieder een ander tijdsverloop en andere gebiedsgrootte hanteren. Stookalert richt zich op extremere omstandigheden die meerdere uren aanhouden (bron: <https://iplo.nl/thema/lucht/houtstook-stookwijzer-stookalert/>). Waarbij opmerking verdiend dat, zoals reeds hierboven aangegeven, nu juist uit de Global Air Quality Guidelines van de WHO blijkt dat luchtvervuiling al op lagere niveaus (dan eerder werd aangenomen) schadelijk is en de WHO om deze reden de norm voor vervuiling naar beneden heeft bijgesteld.

wanneer een overtreding wordt geconstateerd als naar aanleiding van een melding, tegen de overtreding wordt opgetreden. Ook het toezien op de naleving van het verbod en de handhaving hebben als doel te voorkomen dat het verbod een zogenoemde 'lege huls' wordt.

In aanvulling op het vorenstaande willen wij u tevens vragen om:

- Lid te worden van het landelijke Schone Lucht Akkoord.
- Richting uw inwoners uit te dragen dat u zich hard en sterk maakt voor schone lucht en de milieu- en luchtvervuiling sterk wil terugdringen.
- Zorg te dragen voor rook/stooklucht vrije nieuwbouwwijken, en derhalve in nieuwbouwwijken en bij nieuwbouwprojecten niet toe te staan dat er openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, etc. worden ingebouwd en tevens te bepalen dat in deze huizen en gebouwen ook achteraf geen openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, etc. mogen worden ingebouwd.
- Alleen zaken te doen en overeenkomsten aan te gaan met ondernemingen die duurzaam, milieubewust en maatschappelijk verantwoord ondernemen en hierop toe te zien.
- Voorlichting te geven over de schadelijke gezondheidseffecten van rook/stooklucht als gevolg van het gebruik van openhaarden, allesbranders, houtkachels, pelletkachels, tuinhaarden, vuurkorven, 'bbq-eieren', houtskool bbq's, etc.

Graag vertrouwen wij er op u hiermee naar behoren geïnformeerd te hebben. Wanneer u vragen en/of opmerkingen heeft kunt u contact met ons opnemen. Vanzelfsprekend zijn wij bereid om met u mee te denken.

Bij voorbaat veel dank voor uw tijd en uw aandacht! Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

[Redacted name]

[Redacted signature]

Bijlagen:

Bijlage 1: World Health Organization, '*New WHO Global Air Quality Guidelines aim to save millions of lives from air pollution*', 22 September 2021 (publicatie: <https://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2021/new-who-global-air-quality-guidelines-aim-to-save-millions-of-lives-from-air-pollution>).

Bijlage 2: Longfonds, '*Longfonds: aangescherpte WHO-advieswaarden moeten nieuwe maatstaf zijn voor luchtkwaliteit*', d.d. 22 september 2021 (publicatie: <https://www.longfonds.nl/nieuws/longfonds-aangescherpte-who-advieswaarden-moeten-nieuwe-maatstaf-zijn-voor-luchtkwaliteit>).

Bijlage 3: GGD GHOR, '*Luchtverontreiniging*' (publicatie: <https://ggdghor.nl/thema/luchtverontreiniging/>).

Bijlage 4: Informatiepunt Leefomgeving, '*Houtstook: de stookwijzer en het stookalert*' (publicatie: <https://iplo.nl/thema/lucht/houtstook-stookwijzer-stookalert/>).

Bijlage 1

New WHO Global Air Quality Guidelines aim to save millions of lives from air pollution

21

Press release

**Copenhagen and Geneva,
22 September 2021**

Air pollution is one of the biggest environmental threats to human health, alongside climate change.

New World Health Organization (WHO) Global Air Quality Guidelines (AQGs) provide clear evidence of the damage air pollution inflicts on human health, at even lower concentrations than previously understood. The guidelines recommend new air quality levels to protect the health of populations, by reducing levels of key air pollutants, some of which also contribute to climate change.

Since WHO's last 2005 global update, there has been a marked increase of evidence that shows how air pollution affects different aspects of health. For that reason, and after a systematic review of the accumulated evidence, WHO has adjusted almost all the AQGs levels downwards, warning that exceeding the new air quality guideline levels is associated with significant risks to health. At the same time, however, adhering to them could save millions of lives.

Every year, exposure to air pollution is estimated to cause 7 million premature deaths and result in the loss of millions more healthy years of life. In children, this could include reduced lung growth and function, respiratory infections and aggravated asthma. In adults, ischaemic heart disease and stroke are the most common causes of premature death attributable to outdoor air pollution, and evidence is also emerging of other effects such as diabetes and neurodegenerative conditions. This puts the burden of disease attributable to air pollution on a par with other major global health risks such as unhealthy diet and tobacco smoking.

Air pollution is one of the biggest environmental threats to human health, alongside climate change. Improving air quality can enhance climate change mitigation efforts, while reducing emissions will in turn improve air quality. By striving to achieve these guideline levels, countries will be both protecting health as well as mitigating global climate change.

WHO's new guidelines recommend air quality levels for 6 pollutants, where evidence has advanced the most on health effects from exposure. When action is taken on these so-called classical pollutants – particulate matter

For further information, contact:

██████████
World Health Organization
Tel.: + ██████████
Email: johnsonce@who.int
(<mailto:johnsonce@who.int>)

██████████
WHO Regional Office for Europe
Tel.: + ██████████
Email: eupress@who.int
(<mailto:eupress@who.int>)

██████████
WHO Regional Office for Europe
Tel.: + ██████████
Email: eupress@who.int
(<mailto:eupress@who.int>)

██████████
World Health Organization
Tel.: + ██████████
Email: mediainquiries@who.int
(<mailto:mediainquiries@who.int>)

(PM), ozone (O₃), nitrogen dioxide (NO₂) sulfur dioxide (SO₂) and carbon monoxide (CO), it also has an impact on other damaging pollutants.

The health risks associated with particulate matter equal or smaller than 10 and 2.5 microns (µm) in diameter (PM₁₀ and PM_{2.5}, respectively) are of particular public health relevance. Both PM_{2.5} and PM₁₀ are capable of penetrating deep into the lungs but PM_{2.5} can even enter the bloodstream, primarily resulting in cardiovascular and respiratory impacts, and also affecting other organs. PM is primarily generated by fuel combustion in different sectors, including transport, energy, households, industry, and from agriculture. In 2013, outdoor air pollution and particulate matter were classified as carcinogenic by WHO's International Agency for Research on Cancer (IARC).

The guidelines also highlight good practices for the management of certain types of particulate matter (for example, black carbon/elemental carbon, ultrafine particles, particles originating from sand and dust storms) for which there is currently insufficient quantitative evidence to set air quality guideline levels. They are applicable to both outdoor and indoor environments globally, and cover all settings.

"Air pollution is a threat to health in all countries, but it hits people in low- and middle-income countries the hardest," said WHO Director-General, Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus. "WHO's new Air Quality Guidelines are an evidence-based and practical tool for improving the quality of the air on which all life depends. I urge all countries and all those fighting to protect our environment to put them to use to reduce suffering and save lives."

An unequal burden of disease

Disparities in air pollution exposure are increasing worldwide, particularly as low- and middle-income countries are experiencing growing levels of air pollution because of large-scale urbanization and economic development that has largely relied on the burning of fossil fuels.

"Annually, WHO estimates that millions of deaths are caused by the effects of air pollution, mainly from noncommunicable diseases. Clean air should be a fundamental human right and a necessary condition for healthy and productive societies. However, despite some improvements in air quality over the past three decades, millions of people continue to die prematurely, often affecting the most vulnerable and marginalized populations," said WHO Regional Director for Europe, Dr Hans Henri P. Kluge. "We know the magnitude of the problem and we know how to solve it. These updated guidelines give policy-makers solid evidence and the necessary tool to tackle this long-term health burden."

Global assessments of ambient air pollution alone suggest hundreds of millions of healthy life years of life lost, with the greatest attributable disease burden seen in low and middle-income countries. The more exposed to air pollution they are, the greater the health impact, particularly on individuals with chronic conditions (such as asthma, chronic obstructive pulmonary disease, and heart disease), as well as older people, children and pregnant women.

In 2019, more than 90% of the global population lived in areas where concentrations exceeded the 2005 WHO air quality guideline for long term exposure to PM_{2.5}. Countries with strong policy-driven improvements in air

quality have often seen marked reduction in air pollution, whereas declines over the past 30 years were less noticeable in regions with already good air quality.

The road to achieving recommended air quality guideline levels

The goal of the guideline is for all countries to achieve recommended air quality levels. Conscious that this will be a difficult task for many countries and regions struggling with high air pollution levels, WHO has proposed interim targets to facilitate stepwise improvement in air quality and thus gradual, but meaningful, health benefits for the population.

Almost 80% of deaths related to PM_{2.5} could be avoided in the world if the current air pollution levels were reduced to those proposed in the updated guideline, according to a rapid scenario analysis performed by WHO. At the same time, the achievement of interim targets would result in reducing the burden of disease, of which the greatest benefit would be observed in countries with high concentrations of fine particulates (PM_{2.5}) and large populations.

[The WHO Global Air Quality Guidelines](https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329)

[\(https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329\)](https://apps.who.int/iris/handle/10665/345329)

[Executive summary](https://apps.who.int/iris/handle/10665/345334) [\(https://apps.who.int/iris/handle/10665/345334\)](https://apps.who.int/iris/handle/10665/345334)

[Air pollution](https://www.who.int/health-topics/air-pollution) [\(https://www.who.int/health-topics/air-pollution\)](https://www.who.int/health-topics/air-pollution)

Bijlage 2

Longfonds: aangescherpte WHO-advieswaarden moeten nieuwe maatstaf zijn voor luchtkwaliteit

22 september 2021

Zojuist heeft de World Health Organization (WHO) de nieuwe, aangescherpte advieswaarden voor luchtkwaliteit bekendgemaakt. Longfonds is heel blij met dit langverwachte aangescherpte advies. De nieuwe WHO-waarden laten zien hoe ongezond de huidige luchtkwaliteit eigenlijk is.

Sneller en ambitieuzer Schone Lucht Akkoord

De [aangescherpte advieswaarde](#) voor fijnstof (PM2.5) is gehalveerd (was 10, is nu 5) en voor stikstofdioxide (NO2) is de advieswaarde nu 10 (was 40). Longfonds vindt dat deze aangescherpte waarden de nieuwe maatstaf moeten zijn voor onze gezondheid.

De nieuwe WHO-advieswaarden laten zien dat er nog enorme winst valt te

behalen voor onze gezondheid. Elke verbetering van de luchtkwaliteit levert gezondheidswinst op, zelfs op plekken waar de lucht al relatief 'schoon' is. Wij willen dat Nederland deze nieuwe advieswaarden gaat gebruiken als richtlijn voor ambitieus beleid. Longfonds roept demissionair staatssecretaris Steven van Weyenberg van Infrastructuur en Waterstaat op om de nieuwe WHO-advieswaarden per direct leidend in het Schone Lucht Akkoord te laten zijn.

Vaker astma bij kinderen

Schadelijke stoffen in de lucht zijn niet alleen ongezond bij hoge blootstelling. Ook bij lage waarden zijn er al belangrijke negatieve gezondheidseffecten. Mensen met een longziekte en kinderen zijn daarbij extra kwetsbaar voor de gevolgen van blootstelling aan luchtvervuiling.

Kinderen die opgroeien in gebieden met vervuilde lucht, ontwikkelen vaker astma. Bij 1 op de 5 kinderen met astma in Nederland is het ontstaan van de ziekte gerelateerd aan blootstelling aan stikstofdioxide. Nederland is hierin triest koploper van Europa. Astma is de meest voorkomende chronische ziekte bij kinderen.

Kansenongelijkheid begint al in de eerste 1000 dagen

Houtstokende burens, wonen nabij een drukke weg of een andere vervuilingsbron maken dat kinderen met astma regelmatig benauwd zijn, ze meer medicijnen moeten gebruiken en vaker astma-aanvallen krijgen. Hierdoor ontstaat ongelijkwaardigheid tussen kinderen. Een kind met astma heeft namelijk geen gelijke kans om een leven te leiden zoals alle kinderen: met naar school gaan, buiten spelen of zwemles.

Het risico op het ontwikkelen van een longziekte begint al in de eerste 1000 dagen van een kinderleven. Zelfs in de baarmoeder wordt een kind blootgesteld aan luchtvervuiling. Er is een verband tussen luchtvervuiling en een verlaagd geboortegewicht. En daarmee met het ontwikkelen van astma en een verminderde longfunctie op latere leeftijd. Er zijn ook aanwijzingen voor een relatie tussen vieze lucht en een verminderde longontwikkeling.

Manifest 'Geef Kinderen Gezonde Lucht': dringende oproep aan nieuw kabinet

Ook in de komende kabinetsperiode kan al gezondheidswinst worden behaald, door een nieuwe impuls te geven aan gezonde lucht. Daartoe roepen we – samen met (kinder)longartsen, longverpleegkundigen, milieuarbtsen en wetenschappers – op in het Manifest 'Geef Kinderen Gezonde Lucht'. We willen dat de noodzaak van het realiseren van gezonde lucht wordt verbonden met de opgaven voor bijvoorbeeld klimaat, energietransitie en stikstofproblematiek. Waar beslissingen worden genomen over beleidsvoorstellen en wetgeving ten aanzien van klimaat-, energie- of stikstofopgaven, moeten de effecten op luchtkwaliteit en gezondheid worden meegewogen. Vanuit gezonde lucht is het belangrijk om te komen met aanvullende, effectievere maatregelen en innovatieve oplossingen die de lucht aanzienlijk gezonder maken.

Longfonds wil dat Nederland de nieuwe advieswaarden voor luchtkwaliteit van de WHO gaat hanteren als richtlijn voor ambitieus beleid. Laat onze kinderen – nu en in de toekomst – vrij ademen. Daar hebben ze recht op. Zie hiervoor onze [oproep](#) aan het nieuwe kabinet.

> [Terug naar het nieuwsoverzicht](#)

Sluit je aan!

Overal en altijd gezonde lucht. Vrij ademen, voor iedereen, en in het bijzonder voor kinderen. Dat willen we. De realiteit is helaas dat de lucht op veel plekken ongezond is. Dus doen wij een dringende oproep aan de politiek om een nieuwe impuls te geven aan gezonde lucht.

Teken hier ons manifest

Koninkrijk Groot-Kinleren @stonda Lucht: ongezonde opties aan nieuw kabinet

De regering heeft een advies van de WHO aangenomen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Dit advies is gericht op het verminderen van de uitstoot van fijnstof en stikstof. Het kabinet heeft besloten om de uitstoot van deze stoffen te beperken door onder andere de productie van auto's te beperken en de productie van elektriciteit te verbeteren. Dit advies is een belangrijke stap in de strijd tegen de luchtvervuiling en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van de mens.

De regering heeft ook besloten om de uitstoot van stikstof te beperken door onder andere de productie van mest te beperken en de productie van elektriciteit te verbeteren. Dit advies is een belangrijke stap in de strijd tegen de luchtvervuiling en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van de mens.

Stukje eent

De regering heeft ook besloten om de uitstoot van stikstof te beperken door onder andere de productie van mest te beperken en de productie van elektriciteit te verbeteren. Dit advies is een belangrijke stap in de strijd tegen de luchtvervuiling en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van de mens.

De regering heeft ook besloten om de uitstoot van stikstof te beperken door onder andere de productie van mest te beperken en de productie van elektriciteit te verbeteren. Dit advies is een belangrijke stap in de strijd tegen de luchtvervuiling en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van de mens.

Bijlage 3

Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging is een belangrijke oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland, ook al wordt door veel overheden en bedrijven hard gewerkt aan gezondere lucht. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) roept op de luchtkwaliteit overal verder te verbeteren, omdat iedere verbetering leidt tot gezondheidswinst. De GGD'en pleiten daarom voor extra inzetten op gezonde lucht, door iedereen en overal. Zij roepen alle gemeenten op om zich aan te sluiten bij het landelijke 'Schone Lucht Akkoord', dat daarvoor is opgericht.

Blootstelling aan luchtverontreiniging veroorzaakt ernstige gezondheidseffecten, ook onder de wettelijke normen

De luchtkwaliteit in Nederland is de afgelopen jaren verbeterd, maar veroorzaakt nog steeds veel schade aan de gezondheid en vroegtijdige sterfte. Luchtverontreiniging veroorzaakt en verergert aandoeningen aan luchtwegen en longen (inclusief longkanker) en aandoeningen aan hart en bloedvaten. Iedereen kan ziek worden maar kinderen, ouderen en mensen met luchtweg- of hart- en vaataandoeningen zijn extra gevoelig en lopen een hoger risico. Blootstelling aan luchtverontreiniging veroorzaakt ook vroegtijdige sterfte. De [Gezondheidsraad](#) concludeert dat de levensverwachting in Nederland gemiddeld bijna een jaar korter is dan in een situatie zonder luchtverontreiniging.

Het [RIVM](#) berekende in 2018 dat luchtverontreiniging behoort tot een van de belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid, namelijk 3,5% van de ziektelast. Na roken (13%) behoort luchtverontreiniging daarmee tot één van de belangrijkste risicofactoren, in dezelfde orde van grootte als overgewicht.

Volgens de recente inzichten van de WHO is de ziektelast* eigenlijk nog groter dan 3,5%, omdat deze effecten ook optreden bij zeer lage blootstellingen. Deze grote gezondheidsschade door luchtverontreiniging in Nederland treedt op terwijl de luchtkwaliteit bijna overal aan de wettelijke normen voldoet. Dit komt doordat luchtverontreiniging overal is en iedereen, levenslang, vervuilde lucht inademt.

**De ziektelast wordt berekend aan de hand van de verloren levensjaren door vroegtijdige sterfte, het aantal jaren dat we leven met gezondheidsproblemen en de ernst daarvan.*

Voorkom gezondheidsschade: GGD'en pleiten voor extra inzetten op gezonde lucht

De GGD'en pleiten voor extra inzetten op gezonde lucht: werk aan een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie, en zet in op continue verbetering.

De wettelijke normen voor luchtverontreiniging in Nederland zijn hoger dan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). In 2021 heeft de WHO deze advieswaarden bovendien fors aangescherpt. De grote hoeveelheid aan onderzoeken uit de afgelopen vijftien jaar laten zien hoe serieus en veelomvattend de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging zijn.

Onderzoek in de laatste jaren heeft bovendien aangetoond dat deze effecten ook optreden op plekken met relatief (zeer) schone lucht. Een belangrijke boodschap van de WHO in aanvulling op de advieswaarden is dan ook dat iedere reductie van luchtverontreiniging tot gezondheidswinst zal leiden, zelfs op plekken met relatief schone lucht.

Schone Lucht Akkoord

Het verbeteren van de luchtkwaliteit kan alleen wanneer het wordt gezien en opgepakt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheden, professionals, bedrijven en burgers. Begin 2020 is daarom het Schone Lucht Akkoord gesloten tussen Rijk, provincies en een groeiend aantal gemeenten. Het doel van dit akkoord is om de gezondheidsschade door luchtvervuiling te verminderen. Het streven is om gezondheidswinst te behalen door in 2030 ten opzichte van 2016 de uitstoot van binnenlandse bronnen minimaal te halveren. Om dit te bereiken zijn extra maatregelen nodig.

De GGD'en dragen met expertise en ervaring bij aan verschillende themagroepen van het Schone Lucht Akkoord. Zij maken zich hard voor extra inzetten op maatregelen om gezamenlijk de luchtkwaliteit, en daarmee de gezondheid van inwoners, verder te verbeteren.

Oproep: onderteken 'Schone lucht akkoord'

De boodschap van de WHO, dat iedere reductie van luchtverontreiniging tot gezondheidswinst zal leiden, onderstreept het belang van het Schone Lucht Akkoord. GGD'en roepen gemeenten daarom op het Schone Lucht Akkoord te ondertekenen.

GGD advisering – uitgangspunten

GGD'en adviseren hun gemeenten bij het schoner en gezonder maken van de lucht. Hierbij verbinden zij het luchtkwaliteitsbeleid (Schone Lucht Akkoord, stikstofdossier met ontwikkelingen zoals het [klimaatbeleid](#) en preventie in de publieke gezondheid. Bijvoorbeeld in de [lokale Preventieakkoorden](#). GGD'en baseren zich in hun advisering op de [Richtlijn Luchtkwaliteit en Gezondheid](#), met daarin de volgende uitgangspunten:

1. Neem maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, ook onder de norm

Er wordt vaak gedacht dat de gezondheid voldoende beschermd is als aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit is voldaan. Dat klopt niet. Elke verbetering van de luchtkwaliteit betekent gezondheidswinst. De GGD vindt het daarom belangrijk om te blijven werken aan een verbetering van de luchtkwaliteit, ook nu vrijwel overal in Nederland wordt voldaan aan de wettelijke normen.

[GGD adviseert Neem maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, ook onder de norm](#)

2. Een betere luchtkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Voor het verbeteren van de luchtkwaliteit zijn zowel lokale, regionale, nationale als internationale maatregelen nodig. Overheden en andere partijen moeten daarom samenwerken en niet naar elkaar wijzen. Daarnaast is het belangrijk dat ook burgers hun steentje bijdragen, bijvoorbeeld door vaker de auto te laten staan en geen of minder hout te stoken. De GGD vindt het belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt bij het werken aan een betere luchtkwaliteit.

[GGD adviseert Een betere luchtkwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid](#)

3. Neem de meest effectieve maatregelen voor een gezonde luchtkwaliteit

Welke maatregelen effectief zijn, is afhankelijk van de lokale situatie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen bronmaatregelen, overdrachtsmaatregelen en maatregelen bij de ontvanger. Bronmaatregelen zoals het instellen van een milieuzone of het beperken van de emissie uit een stal, zijn altijd effectief en hebben daarom gezondheidskundig de voorkeur. Zowel overdrachtsmaatregelen als maatregelen bij de ontvanger kunnen in bepaalde situaties tot verbetering leiden maar soms ook juist niet, er is niet universeel te zeggen of ze voor de gezondheid een goede of slechte keuze zijn

[GGD adviseert Neem de meest effectieve maatregel voor een gezonde luchtkwaliteit](#)

4. Gevoelige bestemmingen op afstand van drukke wegen en veehouderijen

Hoe dichter men langdurig verblijft bij een drukke weg, hoe groter de gezondheidsrisico's, ook wanneer de luchtkwaliteit daar aan de wettelijke normen voldoet. Woningen en voorzieningen waar kinderen, ouderen of mensen met een zwakke gezondheid langdurig verblijven moeten vanuit gezondheidskundig oogpunt daarom op ruime afstand van drukke wegen worden gerealiseerd:

- Niet binnen 300 meter van de snelweg, onafhankelijk van de vraag of aan de wettelijke normen wordt voldaan.
- Niet in de eerste lijns bebouwing binnen 50 meter van drukke wegen, waarbij 'druk' is gedefinieerd als een verkeersintensiteit van meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal.

- Ook de luchtkwaliteit nabij veehouderijen geeft gezondheidsrisico's. In de [GGD Richtlijn Veehouderij en Gezondheid](#) staan afstandsadviezen voor gevoelige bestemmingen in de nabijheid van veehouderijen.

[GGD adviseert Gevoelige bestemmingen op afstand van drukke wegen](#)

Relatie gezonde lucht en stikstof

Stikstofverbindingen geven naast schade aan natuur, ook schade aan de gezondheid. Dat komt doordat zij in belangrijke mate bijdragen aan de vorming van fijnstof, de belangrijkste veroorzaker van de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging. Het terugdringen van de stikstofemissie en –depositie ten behoeve van de natuur draagt daardoor ook bij aan gezondere lucht in heel Nederland. Meer informatie

De belangrijkste stikstofverbindingen in de lucht zijn stikstofoxiden en ammoniak. Stikstofoxiden (NOx) komen vooral in de lucht door het verkeer (uitlaatgassen) en de industrie. Ammoniak (NH₃) komt vooral vrij uit de mest en urine van dieren. Veel mensen gebruiken kortweg het woord 'stikstof' als het over deze verbindingen gaat.

- Informatie over luchtkwaliteit en uw eigen gezondheid leest u op de [website GGD Leefomgeving](#)

Bijlage 4

Houtstook: de Stookwijzer en het stookalert

De Stookwijzer en het stookalert geven allebei advies over wanneer je een houtvuur beter uit kunt laten. Dit is afhankelijk van de weersomstandigheden en de luchtkwaliteit. De 2 hulpmiddelen kunnen helpen om overlast voor de omgeving te beperken. Op deze pagina leest u hoe de Stookwijzer en het stookalert werken, wat de verschillen zijn en wat de rol van gemeenten en provincies is.

Inhoud

- [Beperken overlast van houtstook](#)
- [Stookwijzer en stookalert in het kort](#)
- [Stookwijzer: rol van gemeenten](#)
- [Stookwijzer: wanneer geldt welk advies?](#)
- [Stookalert: actieve verspreiding](#)
- [Wanneer geeft het RIVM een stookalert af?](#)
- [Beheer van de Stookwijzer en het stookalert](#)
- [Meer informatie](#)

Beperken overlast van houtstook

Particuliere houtstook leidt tot negatieve gezondheidseffecten door emissies naar de lucht en kan overlast geven voor omwonenden. Bij bepaalde weersomstandigheden blijft rook langer hangen, of is er al veel fijnstof in de lucht. Dan adviseren de [Stookwijzer](#) en het [stookalert](#) om het houtvuur uit te laten. Helemaal geen hout stoken is het beste voor een gezonde leefomgeving.

Gemeenten en provincies kunnen deze hulpmiddelen gebruiken om hun burgers te informeren. En zo te zorgen voor minder overlast en negatieve gezondheidseffecten.

Stookwijzer en stookalert in het kort

De Stookwijzer geeft een 'realtime' stookadvies (code blauw, oranje of rood) op postcodeniveau. De adviezen van de Stookwijzer gaan dus over het 'hier en nu' en zijn lokaal. Iedereen kan op elk moment van de dag de Stookwijzer raadplegen.

Een stookalert heeft een andere insteek. Het is een oproep vooraf om niet te stoken bij extreem ongunstige weersomstandigheden in een groot gebied of bij smog. Bijvoorbeeld: stook deze middag en avond niet in de provincie Utrecht. Het RIVM geeft het stookalert actief. Provincie(s) en gemeenten zorgen voor verdere verspreiding van de stookwaarschuwing. Door actieve communicatie en media-aandacht zorgt een stookalert ook voor meer bewustwording van de negatieve effecten van houtstook bij een grote groep mensen.

De Stookwijzer en het stookalert gebruiken verschillende gegevensbronnen, omdat ze ieder een ander tijdsverloop en een andere gebiedsgrootte hanteren. Bovendien richt het stookalert zich op extremere omstandigheden die meerdere uren aanhouden. Daarom wordt vaak nog geen stookalert afgegeven als de Stookwijzer lokaal een negatief stookadvies (code rood) geeft. Andersom zal de Stookwijzer wel altijd code rood geven voor het gebied waarvoor een stookalert is afgegeven.

Stookwijzer: rol van gemeenten

De Stookwijzer is een website die op postcodeniveau advies geeft aan iemand die de kachel, open haard, tuinkachel, vuurkorf of barbecue wil aansteken. Gemeenten kunnen hun inwoners wijzen op de Stookwijzer. Bijvoorbeeld door de widget van de Stookwijzer op te nemen op hun website.

stookwijzer

Daarnaast kunnen bewoners die last hebben van rook, dat melden via de Stookwijzer. Meldingen van inwoners van een gemeente die deelneemt aan het Schone Lucht Akkoord (SLA), worden automatisch doorgezet naar die gemeente. Ook gemeenten die geen SLA-deelnemer zijn, kunnen die meldingen ontvangen. Hiervoor moet een gemeente zich eerst aanmelden via schoneluchtakkoord@minienw.nl. Zo houden ook zij zicht op overlast en klachten en kunnen ze actie ondernemen bij herhaalde overlast.

Stookwijzer: wanneer geldt welk advies?

De Stookwijzer maakt gebruik van de luchtkwaliteitsindex (LKI) van het RIVM. Die geeft per gebied van 1 bij 1 kilometer aan hoe de luchtkwaliteit op dat moment is in Nederland. Hoe lager de LKI, hoe beter de luchtkwaliteit. De Stookwijzer combineert de LKI met de windsnelheid, via een voorspellingsmodel van OpenWeather.

Zo krijgt de bewoner via Stookwijzer een actueel lokaal advies voor het stoken van hout. Bij windstil weer geldt altijd een code rood. Bij meer wind hangt het stookadvies af van de luchtkwaliteit. Elk uur wordt de informatie ververs. Hierdoor kan de Stookwijzer soms iets afwijken van actuele metingen en lokale windsnelheden.

Hoe wordt het stookadvies berekend?

Code	Advies	Achtergrond
Blauw	Stoken kan, maar houd rekening met de burens	LKI is kleiner dan of gelijk aan 4 én de windsnelheid is groter dan 2 meter per seconde.
Oranje	Het is beter nu geen hout te stoken	LKI heeft een waarde van 5, 6 of 7 én de windsnelheid is groter dan 2 meter per seconde.
Rood	Stook geen hout	LKI is 8, 9, 10, 11 én/óf de windsnelheid is laag (gelijk aan of kleiner dan 2 meter per seconde).

Stookalert: actieve bekendmaking

De voorspelling van de omstandigheden bepaalt of het RIVM een stookalert afgeeft. Een stookalert is een actieve oproep om niet te stoken. Een stookalert komt minder vaak voor dan een negatief (rood) advies van de Stookwijzer. En alleen tijdens het winterstookseizoen.

Bij een stookalert krijgen abonnees rond 12 uur een mailbericht. Iedereen kan zich hiervoor aanmelden bij het RIVM. Daarnaast verstuurt het RIVM een tweet en wordt het stookalert verwerkt in de Stookwijzer. De provincie(s) en gemeenten in het verspreidingsgebied maken het stookalert bekend via hun eigen communicatiekanalen, bijvoorbeeld social media. Deze afspraak staat in het Schone Lucht Akkoord. Vaak informeren nationale en regionale nieuwsmedia ook over een stookalert.

Wanneer geeft het RIVM een stookalert af?

Het RIVM kan een stookalert versturen in 3 situaties:

- ongunstige weersomstandigheden
- een slechte luchtkwaliteit door fijnstof (wintersmog)
- een combinatie van beiden

Bij de weersverwachting kijkt het KNMI naar de windsnelheid en de dikte van de onderste luchtlaag (in meteorologische termen: de grenslaag). Bij weinig wind en een dunne onderste luchtlaag, kan rook blijven hangen. Het model berekent de verwachte ventilatiefactor voor heel Nederland op een raster van 2,5 bij 2,5 kilometer. Laat het model voor een bepaalde provincie een lage ventilatiefactor zien in minimaal de helft van alle punten in het raster? Dan geldt voor die provincie een stookalert. Die verwachte, lage ventilatiefactor moet dan wel minimaal 6 aaneengesloten uren aanhouden.

Beheer van de Stookwijzer en het stookalert

De Stookwijzer en het stookalert zijn op verschillende momenten en met verschillende doelen ontwikkeld. Beide hulpmiddelen worden regelmatig geëvalueerd en geactualiseerd.

De Stookwijzer bestaat sinds 2017 en kwam voort uit het programma Slimme en gezonde stad, in samenwerking met ECN en de gemeente Nijmegen. De huidige opdrachtgever is het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). De Stookwijzer wordt niet beheerd door het RIVM.

Het stookalert bestaat sinds eind 2019. RIVM en KNMI ontwikkelden het stookalert in opdracht van het ministerie van IenW.

Daarnaast heeft de Nederlandse Haarden en kachelbranche (NHK) een website met stookadviezen gemaakt (code groen of oranje): stookalert.nl. Deze berekeningen baseren zich op gegevens van Buienradar.

Meer informatie

- De Stookwijzer
- Het stookalert (RIVM/KNMI)
- Regels voor houtstook vanuit woningen

Colofon

URL: <https://iplo.nl/thema/lucht/houtstook-stookwijzer-stookalert/>

Datum: 25 november 2021

Dit is een publicatie van:

Informatiepunt Leefomgeving

www.iplo.nl

Organisatie

Informatiepunt Leefomgeving bundelt informatie over bodem, bouwen, water, milieu en de Omgevingswet. IPLO ondersteunt overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven bij het werken met de Omgevingswet en het digitaal stelsel in de praktijk.